HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כגון דאית לה מחיצות וכי הא דאמר עולא א"ר יוחנן [א]קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה ואפילו כור ואפילו כוריים הזורק לתוכו חייב מ"ט מחיצה היא אלא שמחוסרת דיורין בשלמא רב אשי לא אמר (א) כדעולא אלא עולא מ"ט לא אמר כשמעתיה אמר לך אי דאית לה מחיצות בקעה קרי לה קרפף היא ורב אשי רה"י קתני: והכרמלית אטו כולהו נמי לאו כרמלית נינהו כי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא [ב]לקרן זוית הסמוכה לרה"ר דאע"ג דזימנין דדחקי ביה רבים ועיילי לגוה כיון דלא ניחא תשמישתיה כי כרמלית דמי כי אתא רב דימי א"ר יוחנן בין העמודין נידון ככרמלית מ"ט אף על גב דדרסי בה רבים כיון דלא מסתגי להו בהדיא ככרמלית דמיא אמר ר' זירא אמר רב יהודה [ג]איצטבא שלפני העמודים נידון ככרמלית למ"ד בין העמודים כ"ש איצטבא למ"ד איצטבא איצטבא הוא דלא ניחא תשמישתיה [ד]אבל בין העמודים דניחא תשמישתיה לא לישנא אחרינא אבל בין העמודים דזימנין דדרסי ליה רבים כרה"ר דמיא אמר רבה בר שילא אמר רב חסדא לבינה זקופה ברה"ר [ה]וזרק וטח בפניה חייב על גבה פטור אביי ורבא דאמרי תרוייהו והוא שגבוה שלשה דלא דרסי לה רבים אבל היזמי והיגי אע"ג דלא גביהי שלשה וחייא בר רב אמר אפילו היזמי והיגי אבל צואה לא ורב אשי אמר [ו]אפילו צואה אמר רבה דבי רב שילא כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן [ז]אין כרמלית פחותה מארבעה ואמר רב ששת ותופסת עד עשרה מאי ותופסת עד עשרה אילימא דאי איכא מחיצה עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית ולא והאמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב בית שאין בתוכו עשרה וקרויו משלימו לעשרה על גגו מותר לטלטל בכולו בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות אלא מאי ותופסת עד י' [ח]דעד י' הוא דהויא כרמלית למעלה מי' טפחים לא הוי כרמלית וכי הא דא"ל שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי במילי דשבתא למעלה מי' למאי הלכתא אילימא דאין רשות היחיד למעלה מי' והאמר רב חסדא [ט]נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפילו גבוה מאה אמה חייב מפני [י]שרה"י עולה עד לרקיע

אלא

כגון דאית לה מחילות. ואשמעינן דאע"ג דהיקפה יתר מבית סאתים ולא הוקף לדירה שאין ביתו סמוך לה קודם היקף ולענין לטלטל לתוכה הויא ככרמלית כדאמרינן בעירובין[ז] שאין מטלטלין בו אלא בד' אפ"ה דאורייתא רה"י היא והזורק מרה"ר לתוכה חייב: **כדעולא.** דאמר מחילה היא לקרות רה"י אלא שמחוסרת דירה לכך אסורה לטלטל מדרבנן. והא דקתני רה"ר לטומאה כגון שיש פתחים במחילותיה ונכנסין בזו ויוצאין בזו[ח]: **עולא.** דאמר אמאי קרי לה רה"י כו' מ"ט לא אמר כגון דאית לה מחילות ורה"י גמורה קאמר וניזיל בתר שמעתיה דאמר הזורק לתוכו חייב: **ורב אשי.** אמר לך רה"י קתני וכרמלית לא קרי לה תנא רה"י: **אטו כולהו.** הנך ים ובקעה ואיסטוונית לאו זו היא כרמלית דהוזכר במנין רשויות הא קתני אינו לא כרה"י ולא כרה"ר ואין מוציאין כו' ש"מ זו היא רשות שלישי: **לא נצרכה.** כרמלית דקתני אלא לאוסופי כרמלית אחריתי כגון קרן זוית שנכנס בו בית לתוכו והניח מקרקעו לרה"ר: **לא ניחא תשמישתיה.** שאין יכולין להכנס לה להדיא דרך הילוכו. אי נמי בית שפניו עומד באלכסון שזויתו אחת סמוכה לרה"ר והשניה משוכה מרה"ר ולפנים זוית הבולטת מעכבת את הרבים מליכנס בהדיא בתוך כניסה של זוית האחרת: **בין העמודים.** שהיו עמודים ברחבה ותולין בהם התגרים פרגמטיא וגם איצטבאות היו לפניהם לישב שם התגרים: **לא מסתגי להו להדיא.** שהיו עמודים הרבה באורך ורוחב וזה שלא כנגד זה: **לבינה.** סתם לבינה ארכה ורחבה ג' ואין לעביה שיעור יש מהן עבות ויש מהן דקות: **וטח על פניה.** כגון דבילה שמינה או טיט: **חייב.** אם זרק ד"א דהוי כמונח ברה"ר דכל למטה מי' רה"ר הוא ובלבד שינוח[ט] (או) למטה מג' דהוי כקרקע או באויר כי האי דנדבקה בכותל וכדאמרינן במתני' לקמן[י] הזורק ד' אמות בכותל למטה מי' טפחים כזורק בארץ וחייב. וכי אמר למטה מי' ברוחב ד' כרמלית וכשאין רחב ד' מקום פטור היינו בתשמיש המסוים כגון גב לבינה וראש כותל או עמוד דהני מסתיים תשמישתייהו אבל אויר כגון פני הכותל דבר הנדבק בו לא הוי רשותא לנפשיה אלא אי למטה מי' הוא הוי רה"ר גמור ואי למעלה מי' הוא דלא שלטי ביה רבים הוי אוירא בעלמא מקום פטור כדתנן[כ] למעלה מי' טפחים כזורק באויר ופטור: **על גבה פטור.** כדמוקי לה אביי ורבא בגבוהה ג' דלא דרסי בה רבים דהוי מקום לעצמה: **היזמי.** דורנא"י: **היגי.** איגלנטי"ר: **אע"ג דלא גבוה ג'.** הוי מקום פטור לעצמו דלא דרסי בה רבים עליה שלא יזוקו: **אפילו היזמי והיגי.** דדרסי עליה בסנדליהון אבל צואה אע"ג דלא גבוה לא דרסי עלה ורב אשי אמר אפילו צואה: ה"ג **אין כרמלית פחותה מד'.** רוחב ואי לא מקום פטור הוא ומותר לכתחלה להוציא משם לרשות הרבים ולרה"י: **ותופסת.** בגובה עד י' ולקמיה מפרש לה: **אילימא דאי איכא מחילה י' כו'.** כגון בקעה המוקפת גדר והיא יתירה על בית סאתים ולא הוקפה לדירה: **וקירויו משלימו.** עובי קירויו: **על גגו.** דגבוה י' הוי רה"י ומותר לטלטל בכולו: **אלא בד'.** דכיון דלא גבוה המחילה י' הוי כרמלית. אלמא איפכא שמעינן לה: **דעד י' הוי כרמלית.** אויר של בקעה או של ים או של קרפף יתר על בית סאתים תופס את שמו עד י' אבל למעלה מי' אין שם כרמלית על אוירו בדבר שאינו מסויים כגון פני לבינה או פני כותל או קלט מן האויר למעלה מי' מותר להוציא לכתחילה משם לרה"י ולרה"ר דאין שם כרמלית עליו כי היכי דאויר למעלה מי' ברה"ר לאו רה"ר הוא כדתנן לקמן [ק.] למעלה מי' כזורק באויר גבי כרמלית נמי לאו כרמלית הוא. ובדבר מסויים כגון ראש עמוד וגב לבינה ליכא לאוקמיה דאי אית ביה ארבעה פשיטא דלמעלה מעשרה לא הוי כרמלית דהא אפילו עמוד ברשות הרבים רשות היחיד הוא ואי דלית ביה ארבעה ולמטה מעשרה מי הוי כרמלית הא קאמר אין כרמלית פחותה מארבעה ואי בדקאי בכרמלית וכיון דלית ביה ד' הוי[ל] שם הכרמלית עליו אם כן מצינו חומר בכרמלית מרשות הרבים דאילו ברשות הרבים כי האי גוונא מקום פטור הוא ובטל ומותר לרשות הרבים ולרשות היחיד ואנן אמרינן בשמעתין [ע"ב] דהאי תופסת עד י' מקולי רשות הרבים הוא הלכך לא מיתוקמא אלא באוירא: **אילימא דאין רה"י.** שולטת בחצר באויר למעלה מי' אלא מקום פטור הוא ובטל אף לגבי רה"ר: **נעץ קנה.** סתמיה אין רחב ד': **וזרק.** מר"ה ונח על גביו: **חייב.** כמונח ע"ג קרקע דלא בעי הנחה על גבי מקום ד' ברה"י כדמפרש לקמיה בשמעתין [ח.]: **עד לרקיע.** כל אויר שכנגד רה"י בין אויר חצר בין אויר עמוד בר"ה גבוה י' ורחב ד' כנגדו עד לרקיע שם רה"י עליו:

אלא

לא נצרכה אלא לקרן זוית. לא בעי למימר דאיצטריך לגבי רה"ר משום דלר"א כרה"ר דמי ואפילו אית בהו חיפופי או שמא מספקא ליה אי מודה להו רבי אליעזר אם לאו: **אבל בין העמודים.** כרה"ר דמי אע"פ שאין בין עמוד לעמוד ט"ז אמות הוי רה"ר כיון שבני רה"ר בוקעין בה וחוץ לבין עמודים רחב ששה עשר אמה[א]: **וטח בפניה חייב.** אומר ר"ת[ב] דאם נח למעלה משלשה צריך שיהא בפניה ארבעה על ארבעה ומה שמודבק בפני הלבינה חשוב כמונח עליה אע"פ שאינו אלא באויר וכן הא דתנן[מ] למטה מי' כזורק בארץ ומוקי לה רבי יוחנן בדבילה שמינה היינו טעמא נמי דכיון שנדבק בפני הכותל שהוא רוחב ד' על ד' חשוב כמונח עליו וריב"א פי' דאף למעלה מג' לא בעי שיהא בפני הלבינה וכותל ד' על ד' דכיון שרואה את הקרקע חשיב כמונח ע"ג קרקע[ג] וקשה לר"י [ד]דלעיל (דף ד.) כי פריך אמתניתין דפשט[ה] ידו והא בעיא עקירה והנחה מע"ג מקום ארבע[ו] לוקי מתניתין במחזיק החפץ בענין זה שרואה את פני הקרקע: **אילימא** דעד עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית. פרש"י כגון בקעה המוקפת גדר והיא יתירה על בית סאתים ולא הוקף לדירה וקשה לר"י דהא רשות היחיד היא בין לעולא בין לרב אשי[ז] ולא הוי צריך לאתויי מרב גידל ועוד דהיכי קאמר ואי לא לא הויא כרמלית והרי ים ובקעה אין להן מחילות ונראה לר"י דהכי פירושו אילימא עד דאיכא מחילות י' היינו אויר הראוי למחילות עשרה לאפוקי בקעה מסוככת בפחות מי' על גבי קונדסין[ח] דלא הוי כרמלית כיון דאין גבוהה י'[ט] והוי מקום פטור ומותר לטלטל בכולו [י]והאמר רב גידל כו':

ואם

מסורת הש"ס

א) עירובין סז:, ב) פי' סנה והוא אילן סרק, ג) פי' קוצים, ד) [עירובין פז.], ה) גיטין עט. ע"ש, ו) [עירובין לג: לד:], ז) [דף סז:], ח) ס"א ותניא פ"ק דעירובין חצר שהרבים נכנסין בזו ויוצאין בזו רה"ר לטומאה כו', ט) [רש"ל מ"ז], י) [דף ק.], כ) [לקמן ק.], ל) שם אויר כרמלית עליו כצ"ל. רש"א, מ) [לקמן ק' ע"א],

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב אשי לא אמר כעולא כדעולא אלא עולא מ"ט:

גליון הש"ס

גמ' קרפף יותר מבית סאתים כו' הזורק לתוכו חייב. עי' לקמן פ ע"א ברש"י ד"ה והוא שיש חיוב כו' וד' לט ע"ב ברש"י ד"ה מוקף לכרמלית ולע"ג: שם רה"י קתני. וע"ש בטהרות פ"ו מ"ו שבילי בית הגלגל רה"י לשבת ושם מ"י איסטוונית רה"י לשבת ול"ע: שם בתוכו אין מטלטלין וכו'. עי' עירובין פט ע"א תוס' ד"ה במחילות: תוס' ד"ה אבל בין העמודים כו' רחב ט"ז אמה. עי' עירובין ו ע"ב תוס' ד"ה וכי תימא:

לעזי רש"י

דורצא"י [רונצ"א].
חוחים.
איגלטי"ר [איגלינטיי"ר].
סנה דוקרני.

מוסף תוספות

א. דאטו אם נעץ קנה ברשות הרבים ומיעטו משש עשרה וכי בשביל זה פקע מיניה דין רה"ר. תוס' הרא"ש. ב. שאעפ"י שאין רוחב הלבנה אלא שלשה דסתם לבנות כך הם, וברה"ר בעינן הנחה על גבי מקום ארבע, הני מילי למעלה משלשה אבל למטה משלשה כארעא סמיכתא דמי, אבל בלבנה שהיא גבוהה יותר משלשה [אמרי']. חי' הר"ן. ג. וכן נראה מדברי רש"י ז"ל. רשב"א. [ועי' מהרש"א, רעק"א]. ד. דא"כ. תוס' הרא"ש. ה. העני את. תוס' הרא"ש. ו. וליכא. תוס' הרא"ש. ז. כדתניא חריץ שהוא עמוק י' ורחב ד' דהוי רה"י ואפילו היא גדולה הרבה כיון דאית ליה מחיצות לכו"ע הוי רה"י לשבת. תוס' הרא"ש. ח. בלא מחיצות. תוס' הרא"ש. ט. שאין בו אויר הראוי למחיצה עשרה. תוס' הרא"ש. י. והשתא פריך שפיר. תוס' הרא"ש.

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פט"ז מהל' שבת הלכה א סמג לאוין סה טור שו"ע א"ח סי' שמו סע' ג וסי' שנח סעי' א:
לב ב ג מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה ד טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף יד:
לג ד מיי' שם הל' ו:
לד ה ו מיי' שם הלכה ז טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף י:
לה ז ח מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף יא:

מוסף רש"י

קרפף כו' הזורק לתוכו. מרשות הרבים, חייב. חטאת, ואע"ג דלענין איסור טלטול שויה רבנן ככרמלית שאסרו לטלטל בתוכו אלא בד', מדאורייתא רשות היחיד גמורה היא, דמחילה היא אלא שמחוסרת דיורין, ומשום הכי אסרי רבנן לטלטולי (ערובין סז:). **נעץ קנה ברשות היחיד.** בחצר גבוה ממחילת החצר, וזרק. מרשות הרבים, ונח על גביו חייב. דהוי לה הנחה ברה"י, שאויר רה"י עולה עד לרקיע, אע"ג דאויר רה"ר אינו למעלה מעשרה (גיטין עט.).

רבינו חננאל

אוקמ' בבקעה דאית לה מחיצות מדקתני רשות היחיד. קרן זוית הסמוכה לרה"ר ואיצטבא שלפני העמודים ככרמלית נידונין. כל שאין גבוה מן הקרקע ג' טפחים כגון ליבני וכיוצא בה כרה"ר דמי, וכל הגבוה ג' טפחים ואין בו רחב ארבעה וזרק ונח על גביו פטור, חוץ מן הזורק ונח על פי הכלב או בפי הכבשן או בידו של אדם וכיוצא בהן המפורשות בהמוצא תפלין, משום דמחשבתו משויא להו מקום, ומפורש בהמוצא תפלין כי האי גונא דכל פחות מג' בארץ כארץ חשיב. **וא"ר** יוחנן אין כרמלית פחותה מד' ותופסת עד י' טפחים, אבל למעלה מי' מקום פטור הוא, והכי פירושא בפרק הזורק כי הא דאמר שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי במילי דשבתא למעלה מעשרה ואוקימנא בכרמלית. ואקילו בה רבנן מקולי רה"י דאי איכא מקום ד' על ד' הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור הוא, מקולי רה"ר נמי דעד י' הויא כרמלית למעלה מי' לא הויא כרמלית אלא מקום פטור. **הא** דרב גידל דאמר בית שאין בתוכו עשרה טפחים וקירויו משלימו לעשרה, על גגו מותר לטלטל בכלו, כי כרה"י הוא חשוב, דאמרינן בכי האי גונא גוד אסיק מחיצתא. בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות, מ"ט כיון דלא חזי לדירה אין המחיצות מועילות, אלא כמו שאין שם מחיצות דמו.